MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Uskonnonopetuksen eriytyminen luo pohjaa ääriryhmien kasvulle.
SANOMALEHTI ILKAN PÄÄKIRJOITTAJA SUNNUNTAINA

Sateet tietävät jo osittaista katoa

Vuodet eivät ole veljeksiä. Toisinaan vaikuttaa siltä, etteivät ne ole edes sukua toisilleen.

Siinä missä kuivuus ja helteet kiusasivat kasvustoja vuosi sitten, ovat viljelykset tänä vuonna monin paikoin veden vallassa runsaiden sateiden seurauksena. Märkyydestä kärsitään jo lähes koko maassa.

Tulvivat pellot ja liiallinen kosteus tuhoavat ja vioittavat yhä laajempaa viljelyalaa. On selvää, että osaa viljelyksistä on jo kohdannut kato. Se, kuinka laajoiksi vahingot muodostuvat, riippuu ensisijassa sateiden mahdollisesta jatkumisesta. Loppukesän säät ovat tietysti luku sinänsä.

Kaunis ja lämmin sää ovat nyt lähes jokaisen viljelijän toivelistalla ykkösenä. Viileän ja kostean kevään myöhästyttämät kylvöt sekä toistaiseksi hitaasti kertynyt lämpösumma kaipaavat luonnolta kiriapua.

Maatalouden on aina pärjättävä säiden armoilla, eivätkä säät vaikuta ainoastaan peltoviljelyyn. Myös kotieläintuotanto kärsii satovahingoista rehun heikon laadun, vaikeamman saatavuuden ja korkeamman hinnan muodossa.

On jo hyvin todennäköistä, että maailman ruokamarkkinoilla nähdään kuluvalla satokaudella tuntuvia heilahteluja. Suomi ei heiluntaa aiheuta, mutta saa siitä jälleen osansa.

Ruotsissa sateiden arvioidaan nostaneen vilja-alalla kadon jo noin 10 prosenttiin. Se on tuplasti maan katovuoteen 2007 verrattuna. Pohjolassa ei siis tule omasta viljasta ainakaan ylitarjontaa.

Maailman viljasatoa leikkaa puolestaan kuivuus. Siitä kärsivät erityisesti Venäjän ja Ukrainan vilja-alueet sekä USA:n maissivyöhyke.

Odotettu niukkuus näkyy myös maailmanmarkkinoilla. Pohjois-Amerikassa uudesta vehnäsadosta maksetaan nyt samoja hintoja, kuin vuoden 2011 helmikuun hintapiikissä. Maissi puolestaan on lyönyt jo aiemmat hintaennätyksensä.

Suomessa kauppiaiden ostotarjoukset rehuviljoista ja vehnästä vaihtelivat viime viikolla 170–185 eurossa tonnilta. Tämä jää huomattavasti jälkeen siitä hintakäsityksestä, joka maailmanmarkkinoilla vallitsee.

Sateiden aiheuttamat sadonmenetykset tulevat nyt vaikeaan aikaan. Maatilojen kannattavuusongelmat ovat jo valmiiksi kärjistyneet. Se ei silti saisi olla este huolelliseen harkintaan sen paremmin tuotteiden myynnissä kuin ostopanosten hankinnassakaan.

Runsaat sateet ovat aiheuttamassa mittavia tuhoja viljelmille.

Satomenetykset eivät kosketa vain maanviljelijöitä. Eniten niistä kärsivät maailman köyhimmät – ruokakriisit tietävät kasvavaa nälänhätää. Myös rikkaat joutuvat maksamaan ruuastaan aiempaa enemmän.

Viimeksi maailman heikko sato ja sitä seurannut hintojen nousu aiheutti ruokamellakoita ja muuta levottomuutta useissa köyhissä maissa. Ruuan hinta nähtiin keskeiseksi syyksi myös Pohjois-Afrikasta pari vuotta sitten alkaneeseen ”arabikevääseen”, joka on jo suistanut useita hallitsijoita valtaistuimiltaan.

Kannattaa huomata, että ruokamarkkinoiden mahdolliset häiriöt osuisivat tänä satovuonna aikaan, jolloin Eurooppaa ravistelevat myös pahat talousongelmat. Ruuan hinnan nousu ja samanaikaiset mittavat säästötoimet EU:n eteläisissä kriisimaissa eivät ainakaan lisää poliittista vakautta.

Voi olla, että luonto tänä kesänä muistuttaa ihmisiä jälleen ruuantuotannon merkityksestä. Hyvien lomasäiden sijasta opitaan kenties toivomaan hyvää säätä viljelyksille. Suomessa nämä toiveet menisivät tosin tällä kertaa yksiin.

Satomenetykset eivät kosketa vain maanviljelijöitä.

VIERASYLIÖ

Mustat pilvet Suomen talouden yllä

Eteläisen Euroopan talouskriisit ovat synnyttäneet kuvan kriisityneestä etelästä ja taloudellisesti hyvinvoivasta pohjoisesta, johon Suomi mielellään lukeutuu. Vaikka julkisen talouden osalta Suomi toki poikkeaa huomattavasti eteläisen Euroopan tilanteesta, ei itsetyytyväisyydelle ole perusteita.

Suomen talouden kunto on 2000-luvulla rapautunut merkittävästi. Rapautuminen koskee ennen kaikkea kilpailukykyä, mutta useat muutkin indikaattorit näyttävät punaista – ainakin jos niitä verrataan Saksan vastaaviin lukuihin.

Vientitulot hupenevat

Suomessa ei ole kiinnitetty juuri mitään huomiota vaihtosuhteen (vienti- ja tuontihintojen suhteen) romahdusmaiseen laskuun, vaikka se merkitsee valtavaa tulonmenetystä kansantaloudelle: tuonnin maksaminen käy jatkossa huomattavan paljon kalliimmaksi, kuin mitä se oli vielä EMU-ajanjakson alussa.

Vaihtosuhde on raaka-ainehintojen nousun takia heikentynyt muissakin EU-maissa, mutta Suomen osalta muutos on kaikkein dramaattisin. Ongelma on vielä siinä, että samanaikaisesti hintakilpailukyky on pahasti heikentynyt; reaalinen valuuttakurssi on ”vahvistunut” lähes 10 prosenttia. Tai itse asiassa 20 prosenttia, jos vertailukohteena pidetään Saksaa.

Oikea resepti on tuskallisen yksinkertainen: kustannuksia pitää alentaa.

Syy on tietenkin kustannuksissa. Palkat ja hinnat ovat nousseet – jos ei nyt yhtä paljon kuin Etelä-Euroopassa – niin kuitenkin paljon enemmän kuin kilpailijamaissamme. Lopputulos on selvä: vienti on alkanut sakata, samanaikaisesti kun tuonti on jatkanut kasvuaan.

Suomi, joka vielä vuonna 2000 oli eräänlainen viennin suurvalta, alkaa markkinaosuuksissa hätyytellä Kreikkaa. Suomen osuus maailmankaupasta vuonna 2000 oli 0,7 prosenttia, nyt enää 0,4 prosenttia.

Toki lähes kaikki muutkin Euroopan maat ovat menettäneet markkinaosuuksiaan, mutta esimerkiksi Saksa on pitänyt hyvin pintansa. Kauppa- ja vaihtotaseemme ovat jo menneet miinukselle ja on vaikea nähdä, että Suomi voisi välttyä krooniselta velkaantumiselta tulevaisuudessa.

Työpaikat siirtyneet tuotannosta palveluihin

Ulkomaankaupan ongelmat heijastuvat välittömästi myös tuotantoon. Erityisen kovalla on teollisuus, joka on jatkuvasti menettänyt työpaikkoja. Nokian ja nyt viimeksi FNSteelin työpaikkojen menetykset tulevat vielä kertautumaan alihankintaketjuissa.

Teollisuuden työntekijöiden määrä on yli 100 000 pienempi kuin ennen 1990-alun suurta lamaa. Työttömyys Suomessa on pysynyt jotenkin aisoissa, mutta se on pääosin seurausta julkisten palveluiden voimakkaasta kasvusta. Toki palvelujakin Suomessa tarvitaan, mutta vientituloja ja talouskasvua niillä ei juuri synnytetä.

Pahinta on se, että mitään selvää käännettä parempaan ei ole näkyvissä. Kaiken lisäksi hallituksen politiikka entisestään lisää kustannuspaineita. Kevään kehysratkaisu jätti käytännössä kaikki julkiset menot entiselleen, mutta lisäsi olennaisesti kustannuspaineita (alv:n korotus, eläkemaksujen nosto, verojen kiristykset, joista pahin on varmaan valtionapujen leikkausten seurauksena tuleva kunnallisveroasteiden nousu).

Verot ovat myrkkyä kasvulle

Nykytilanteen näkökulmasta valittu valtion talouden tasapainottamisstrategiaa ei vaikuta kovin onnistuneelta. Julkiset menot ovat Suomessa yksinkertaisesti liian suuret, mistä kertoo sekin, että kansainvälisessä menovertailussa Suomi sijoittuu kärkikolmikkoon. Julkisten menojen bkt-suhde on 10 prosenttiyksikköä suurempi kuin Saksassa! Niinpä on perusteltua väittää, että valtion talouden alijäämä ei johdu liian pienistä (vero)tuloista vaan liian suurista menoista. Tätä päätelmää tukee myös sektoreittainen ansiotasoindeksien vertailu: valtio on 2000-luvulla ollut selkeästi palkkajohtaja, ja kunnissakin palkat ovat nousseet yksityistä sektoria enemmän.

Teollisuuden työntekijöiden määrä on yli 100 000 pienempi kuin ennen 1990-alun suurta lamaa.

Toisaalta tiedetään, että julkisen talouden tasapainottamistoimet veroja kiristämällä ovat paljon suurempaa myrkkyä taloudelle kuin menojen leikkausten kautta tapahtuva tasapainottaminen. Tässä yhteydessä voi viitata esimerkiksi Goldman Sachsin viime vuonna julkaisemaan tutkimukseen (Global Economics Paper 207). Se osoitti, että valtion talouden ylijäämä kasvattaminen yhdellä prosentilla bkt:sta leikkasi talouskasvua puoli prosenttia, kun valtion menoja leikattiin, mutta peräti puolitoista prosenttia, kun tasapainottaminen tapahtui veroja kiristämällä.

Tulos vastaa aika hyvin kaikkia aiempiakin arvioita verojen ja julkisten menojen vaikutuksesta kokonaistuotantoon. Ei ole missään nimessä samantekevää, miten julkinen talous saneerataan.

Kasvua ei luoda ohjelmilla

Nyt jos koskaan tarvittaisiin kilpailukyvyn parantamista. Siihen eivät mitkään paketit ja kaunopuheiset ohjelmat auta – ei edes suurten EMU-maiden johtajien esittämä 130 miljardin euron ohjelma kasvun käynnistämiseksi.

Päinvastoin niistä on yleensä vain haittaa, koska ne johtavat kasvaneisiin kustannuksiin (veroihin ja lisävelkaantumiseen) ja markkinoiden kilpailutilanteen vääristymiin puhumattakaan siitä, että ne ohjaavat huomion aivan vääriin asioihin.

Ajatus siitä, että EU tai jäsenvaltiot kykenisivät jotenkin rahoituksen ja kasvukohteiden valinnan tasolla vaikuttamaan talouskasvuun, ei tunnu kovin uskottavalta. Oikea resepti on tuskallisen yksinkertainen: kustannuksia pitää alentaa. Minimissään se tarkoittaa sitä, että yhtään ainutta kustannustasoa nostavaa toimenpidettä ei pidä tehdä ainakaan tällä vaalikaudella.

On itsepetosta kuvitella, että Suomi voisi jotenkin välttää kilpailukykyongelmat keskittymällä vain korkean teknologian ja osaamisen tuotteisiin. Toki sillä suunnalla ovat suuret tulot, mutta siellä ovat myös kaikkien suurimmat riskit.

Suomella ei valitettavasti pienenä maana ole edellytyksiä, eikä toivottavasti uskallustakaan, pelata upporikasta ja rutiköyhää.

MATTI VIREN

Kirjoittaja on taloustieteen professori Turun yliopistossa.

RAHIKAINEN

LEHTIKATSAUS

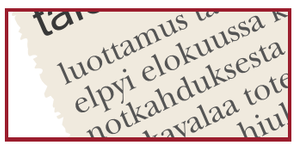

Parempi että joku ne poimii

MTK:n keskustelunavaus jokamiehenoikeuksista ja marjojen kaupallisen poiminnan luvanvaraistamisesta sai kipakkaa arvostelua lehtien pääkirjoitustoimittajilta.

Kalevan mielestä *”on parempi, että joku ne poimii. Jokamiehenoikeuksiin ei pidä kajota ihan vähällä. Ulkomaisia marjanpoimijoita tarvitaan, koska suomalaiset ovat laiskoja marjastajia. Oikeuksia pitää selittää heille enemmän.”*

Hämeen Sanomat katsoo, etteivät *”jokamiehenoikeudet kaipaa säätöä.”*

”MTK:n vaade kaupallisen marjastuksen luvanvaraistamisesta on outo ja jossain määrin myös vastenmielinen. Valtaosa marja- ja sienisadosta jää metsään, tuskin monikaan maanomistaja omin voimin kykenee satoa poimimaan.”

Parisuhdeongelma

Aamulehden mielestä *”Suomella on parisuhdeongelma. Pitkä ja melko hyvä liitto Euroopan unionin ja euron kanssa on ajautunut kriisiin. Yritetäänkö yhdessä vielä vai pistetäänkö lusikat jakoon? Vai olisiko jokin kolmas vaihtoehto?”*

”Kriisi ei ratkea yhdellä tempulla. Muutoksen pitää olla perusteellinen. Taloustieteilijät veikkaavat, että kriisin ratkomiseen menee jopa 10–20 vuotta.”

Korkojen nousu mielessä

Kymen Sanomat varoittaa ylivelkaantumisesta ja patistaa varautumaan korkojen nousuun. *”Kotitalouksilla on Suomessa keskimäärin velkaa noin 120 prosenttia vuosituloistaan. Se ei kansainvälisesti ole vielä kovin ihmeellinen luku, mutta keskiarvon sisään kätkeytyy monta arkista tilannetta.”*

”Kokonaan oma ryhmänsä ovat ylivelkaantuneet, joilla ylivoimainen tilanne on jo aiheuttanut luottotietojen menetyksen. Heitä lasketaan olevan jo noin 340 000.”

Karhun naapurissa

Kun takavuosina puhuttiin karhusta naapurina, sillä viitattiin itäiseen rajanaapuriin Neuvostoliittoon. Kylmän sodan aikainen suurvalta saattoi olla liikkeissään nopea ja arvaamaton. Karhun naapurissa piti elellä varuillaan.

Ajat ovat muuttuneet, mutta karhun naapurina elämisestä on tullut arkipäivää yhä suuremmalle osalle suomalaisista. Nyt ovat kuitenkin kyseessä kotoiset mesikämmenet, joiden kanta on ollut vuosikymmenten ajan tasaisessa kasvussa.

Viime vuoden ennätysjahdista huolimatta karhukanta on 1970-luvun runsaasta 300 kontiosta vähintään viisinkertaistunut. Ei siis ole ihme, että myös karhujen aiheuttamat vahingot ovat lisääntyneet.

Viime viikkojen uutiset ovat kertoneet karhujen tuhoista mehiläistarhoilla sekä hyökkäyksistä laiduntavia tuotantoeläimiä kohtaan. Oma lukunsa on ihmisiin tottuneiden karhujen kasvanut rohkeus, joka saa ne etsimään ruokaansa keskeltä ihmisasutusta.

Kun huomioidaan myös kasvava susikanta, ei tarvitse ihmetellä, miksi keskustelu suurpetopolitiikasta käy entistä kuumempana. Viime viikolla sitä kiihdytti porojen ennätysmäisen suuri joukkotuho Iissä Pohjois-Pohjanmaalla.

Maaseudun petoalueilla pelätään paitsi omien elinkeinojen, myös ihmisten turvallisuuden puolesta. Kasvaville suojeluvaatimuksille tai jopa EU-tasolta juontuvalle petopolitiikalle ei tahdo riittää ymmärrystä.

Vaarana on vallitsevan suurpetopolitiikan ja petokeskittymien käytännön arjen vakava yhteentörmäys. Siksi päättäjien on otettava petoalueiden asukkaiden kokemukset vakavasti.

Toiveita tästä onkin. Yhteensä 105 kansanedustajaa – yli puolet eduskunnasta – on allekirjoittanut lappilaisen kansanedustajan Eeva Maria Maijalan (kesk.) aloitteen kansallisen suurpetostrategian laatimisesta.

Strategian luominen vie tietysti aikaa, eikä siitä siten ole akuuttien peto-ongelmien ensiavuksi. Se voi kuitenkin avata suunnan myös maaseudulla paremmin ymmärrettävään petopolitiikkaan.

Sitä ennen elo susien ja karhujen naapurina vaatii vielä varuillaanoloa.

KOLUMNI: LAURA KAKKONEN

Rakastaa, ei rakasta

Häät, mikä ihana tekosyy pukeutua kauniisti ja syödä napansa täyteen kermakakkuja. Kaupan päälle saa vielä ostaa uuden mekon ja käydä kampaajalla; asioita, joita köyhyysrajan alapuolella elävälle opiskelijalle suodaan harvoin.

Harmittaa vain, että lähipiirissä häitä on aivan liian vähän. Elämään kaipaisi välillä kunnon juhlia, joissa kaikki ovat iloisia, on paljon ruokaa, juomaa ja tanssia. Valokuvissakin näyttäisi huolitellulta ja kauniilta edes kerran muutamassa vuodessa.

Luen muutamaa hääblogia säännöllisesti ja katson netistä kaikki mahdolliset hääohjelmat, koska niihin liittyy kaikkea, mistä pidän: hienoja pukuja, upeita kakkuja ja persoonallisia koristeluja.

Jostain syystä tykkään ihan älyttömästi katsella netistä tyylikkäitä kuvia kimpuista ja lukea bloginpitäjien mietintöjä ja vertailuja kauneimmista pöytäkoristeista tai uusimmista kutsuideoista.

En tosin tiedä, olisiko häiden varsinainen järjestäminen niin kamalan hauskaa puuhaa.

Merkillistä tässä kahden ihmisen parhaassa tapauksessa ikuista liittoa juhlistavassa tapahtumassa on se, miten paljon se joihinkin ihmisiin vaikuttaa.

Toiset huutavat jokaiselle hääjuhlaan osallistuvalle tai sitä sivuavalle suu vaahdossa, vaikka mitään ylitsepääsemättömän kamalaa ei olisi edes tapahtunut.

laura.kakkonen@maaseuduntulevaisuus.fi

Häiden järjestämiseen liittyvä stressi ajaa ihmisiä kummalliseen käytökseen.

Toiset huutavat jokaiselle hääjuhlaan osallistuvalle tai välillisesti sitä sivuavalle suu vaahdossa kuin raivotautiset, vaikka mitään ylitsepääsemättömän kamalaa ei olisi edes tapahtunut. Toisia tämän elämän tärkeimmäksi päiväksi kutsutun tapahtuman suunnittelu ei voisi vähempää kiinnostaa.

Miksi joistakin ihmisistä sitten tulee ”häähulluja”? Onko joillekin ihmisille syntymässä jaettu piileviä sekoamisgeenejä, jotka aktivoituvat heti kosinnan napsahdettua kohdalle?

On hämmästyttävää, kuinka aivan tavallisista ja mukavista ihmisistä tulee stressaantuneita ja kiukuttelevia hermoraunioita vain yksien juhlien takia.

Kyllä, ne ovat vain yhdet juhlat muiden joukossa. Hyvin tärkeät sellaiset, mutta silti vain juhlat.

Ehkä häät ovat joillekin eräänlainen statussymboli, minkä takia kaiken täytyy olla täydellistä. Jos päivän ottaa hieman liian vakavasti, voi stressin määrä muuttaa lampaat susiksi.

Häiden jälkeisen ajanhan pitäisi tietysti olla se tärkein asia, mutta hääjuhlalla voidaan juhlistaa muutakin kuin parin ikuista onnellisuutta.

Häiden juhlistaminen asettaa parin keskipisteeksi. Kaikki huomaavat, että nämä kaksi tässä ovat löytäneet toisensa ja aikovat olla ikuisesti yhdessä ja niin edelleen.

Valokeilassa viihtyville tämä on epäilemättä mainio tapa olla kaikkien nähtävillä ja tallentuneena kymmenien vieraiden kameroihin, parhaassa tapauksessa myös videolle. Stressiherkille ulkonäköpaineet kasaavat lisää korsia kamelin selkään.

Epäilijöille ja ikuiseksi vanhaksipiiaksi haukkuneille voi halutessaan näyttää pitkää nenää ja sitä keskimmäistä sormea.

Häät ovat eräänlainen merkkipaalu ihmisen elämässä: olet saavuttanut jotain, olet löytänyt paikkasi yhteiskunnassa, olet hyväksytty.

Ne, ketkä eivät edes halua mennä naimisiin, ovat tietenkin kummeksuttuja hylkiöitä, koska kuka nyt ei haluaisi naimisiin mennä. Avioliitto ja onnellisuus ja ihana parisuhde kun kestävät kuolemaan asti niin kuin on luvattu.

No, eihän se aina ihan putkeen mene.

Melko monen parin liitto päättyy nykypäivänä eroon. Kiitos järkevän lainsäädännön, emme elä enää keskiajalla tämänkään asian suhteen. Eron saa ottaa kuka tahansa eikä syitä sen enempää kysellä.

Jos homma ei toimi, on parempi lähteä kävelemään kuin jäädä onnettomaan suhteeseen koko loppuiäkseen.

Vihkikaavan melko sitovalta kuulostavan lauseen ”kunnes kuolema meidät erottaa” voisikin tästedes vaihtaa totuudenmukaisempaan fraasiin ”niin pitkään kuin mahdollista”.

Silloin ketään ei johdettaisi harhaan, eikä juhlapäivästä tarvitsisi ottaa niin suuria paineita. Myönnettäisiin rehellisesti se, että elämässä tulee muitakin yhtä tärkeitä päiviä, ja että naimisiinkin voi mennä useammin kuin kerran.

Voi olla että ne kaikista häähulluimmatkin rauhoittuisivat, jos he ymmärtäisivät, että kaiken ei tarvitse olla täydellistä, sillä eihän elämäkään ole.

Uusi juhlamekko saattaa onneksi joskus olla.